

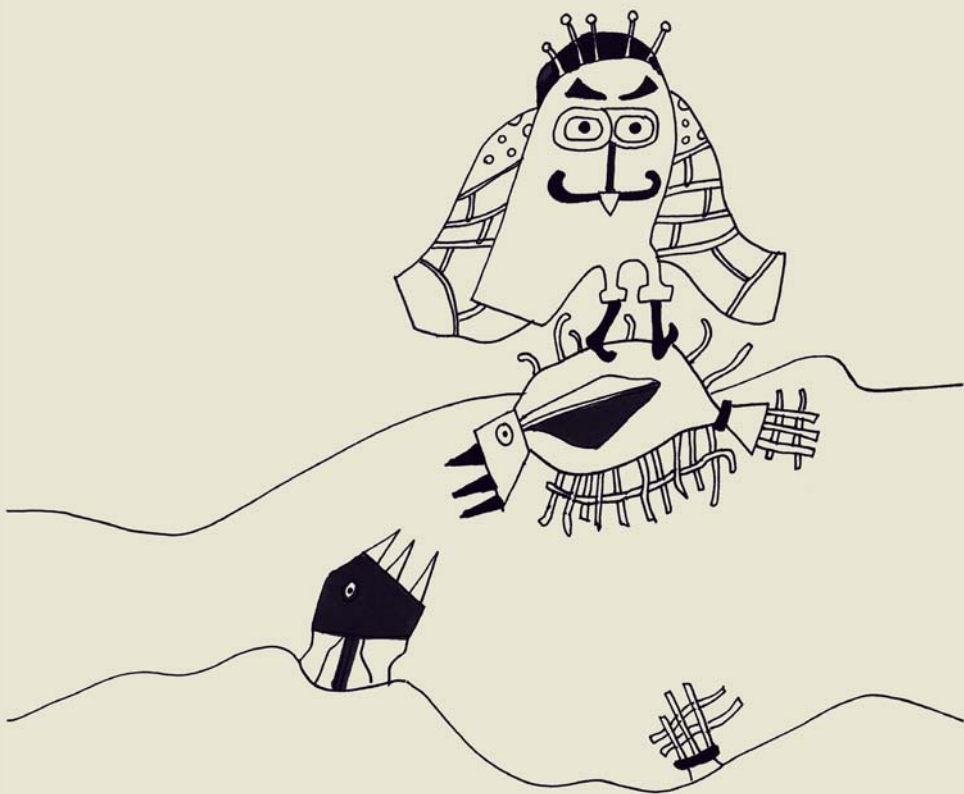
Rosa Liksom)

Život je jen náhoda

Pistorius
& Olšanská

Minipříběhy psané z nevšední perspektivy a okořeněné pořádnou dávkou černého humoru přesvědčí každého o tom, že život na Severu nemusí být jen pochmurný. Uznávaná finská spisovatelka Rosa Liksom prostřednictvím svých postav vypráví o nejrůznějších každodenních událostech a strastech, se kterými je nutno se nějakým způsobem vypořádat. Ať už je hlavním hrdinou taxikář vyprávějící hororové příběhy, profesionální pytlák marně toužící po kousku společenského uznání, žena s třinácti košťaty a třinácti telefony, či muž, kterému medvěd ukradl motorovou pilu, jednotlivé výpovědi nadchnou svým osobitým, dost možná i trochu absurdním pohledem na život.

Rosa Lixsom, vlastním jménem Anni Ylävaara (*1958), je finská spisovatelka, dramatička, scenáristka a výtvarnice pocházející ze severofinského města Ylitornio. Pozornost čtenářů si získala již svou prvotinou *Zastávka na jednu noc* (Yhden yön pysäkki) publikovanou v roce 1985 a od té doby patří ke stálým finské literatury. Její knihy získaly řadu literárních ocenění a jsou přeložené do desítek jazyků. Přestože se Lixsom věnuje nej-různějším literárním žánrům, prosadila se a proslavila zejména krátkými povídkami. V těchto mikropříbězích se přímočaře, bez jakéhokoliv moralizování a s neobvyčejným smyslem pro detail i černý groteskní humor dotýká nej-různějších společenských tabu a otvírá utajované problémy, ať už se týkají mladší, či starší generace, žen, či mužů. Činí tak s využitím přesně dávkovaných jazykových prostředků, k nimž patří nářečí, slang nebo argot. Velkého úspěchu dosáhl také její román *Kupé č. 6* (Hytti nro 6), za který v roce 2011 získala Cenu Finlandia. Česky vyšel výběr jejích povídek *Prázdné cesty* (1997) a román *Paní plukovníková* (2019). Svými texty je zastoupena v antologii *Za letních nocí se tu nespí lehce* (2019). V roce 2020 získala Nordic Prize Švédské akademie.

V Posiu dnes časně zrána přiletěla na pozemek Tauna a Lyydie Marjavaarových rozlícená včela a s největší pravděpodobností bodla jejich kocoura Villeho přímo do jazyka. Když paní Lyydia uslyšela vřískot, vyběhla ven a shledala, že kocourovi opuchl jazyk tak, že ani nemohl zavřít tlamičku. Kocour rozrušený danými okolnostmi skočil na svou paničku a drápky jí sekl do levého oka. Tauno Marjavaara sledoval situaci oknem z kuchyně a přivolal na místo neteř, která pracuje jako sanitářka. Ta přijela taxíkem z Kemi a poslala Lyydii Marjavaarovou do Laponské ústřední nemocnice na oddělení očních a ušních chorob. Tamější specialista konstatoval, že pacientce nehrozí oslepnutí. Kocourovi Villemu v průběhu dne opuchlý jazyk splaskl a kocour usnul hlubokým spánkem na lavici u pece. Situace včely v současné chvíli patrně není stejně růžová, neboť Tauno Marjavaara poslal svému sousedovi včelaři čtyřciferný účet za utrpení kocoura Villeho a způsobený všeobecný zmatek.

Rosa Liksom)
Život je jen náhoda

Rosa Liksom)
**Život je jen
náhoda**

*z finštiny
přeložil Vladimír Piskoř*

Pistorius & Olšanská
Příbram 2020

Překlad knihy byl podpořen
finskou nadací pro export finské literatury FILI.

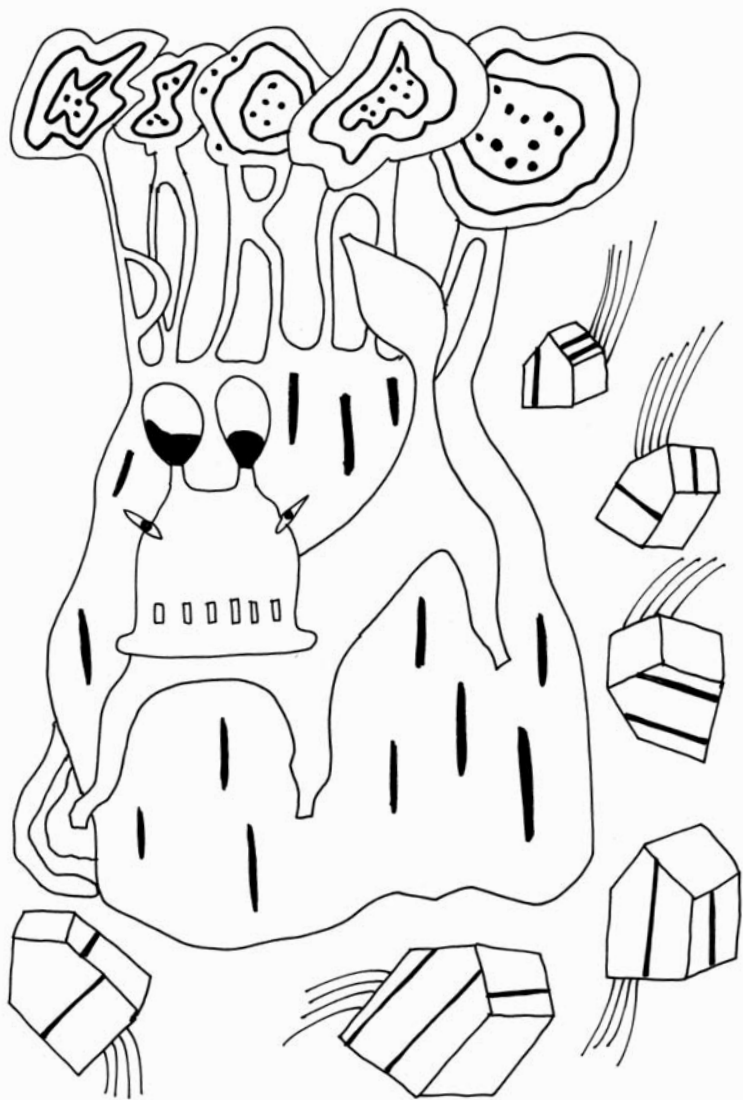

Kniha byla redakčně a vydavatelsky připravena
v rámci semináře Nakladatelská praxe na Filozofické fakultě
Univerzity Karlovy v Praze a vydána s laskavou finanční
pomocí stipendijního fondu Filozofické fakulty
Univerzity Karlovy v Praze.

Copyright © Rosa Liksom, 2014
Translation © Vladimír Piskoř, 2020
Illustrations © Rosa Liksom, 2020

ISBN 978-80-7579-094-1 (PDF)
ISBN 978-80-7579-086-6 (tištěná kniha)

Myslivec při honu na zajíce v Muurole utrpěl střelnou ránu do levého stehna poté, co mu prchající zajíc ukradl nabitou malorážku, namířil na něj a vypálil. Muž si přivolal chytrým telefonem sanitku, ta dorazila z Rovaniemi a zraněného odvezla do místní nemocnice. Tam mu střelu ze svalů vyjmul při lokálním umrtvení lékař s falšovaným diplomem a muž byl večer propuštěn domů. Jeho zdravotní stav je stabilizovaný. Útočník navzdory rozsáhlým pátracím akcím zatím nebyl dopaden.

Jiný svět)

1)

Je teď támhle v obejváku. Buďme úplně zticha. Je tam zapnutej počítač a rozsvícená čtecí lampička. Já zajdu opatrně oboje vypnout. Nebo aspoň počítač. Na další díl Emmerdalů se můžu podívat na telce v kuchyni. Počkej tady. Jo, počítač jsem vypnula, ale lampičku jsem nechala svítit, jen ať se neprobudí. A když už jsem tam byla, hodila jsem přes něj deku. Ležel zrovna na levém boku. To je dobře. Pokaždý, když vstává z pravýho, bejvá nevrlej až hrůza. Poďme do kuchyně, ať ho nezбудíme, chudák se pořádně nevyspal hromadu hodin. Víš, to je zase ta deprese. Začlo to v pondělí, když měl jít dělat doprovod. Nechutnala mu snídaně, a to jsem mu ji přinesla až do postele. Musela jsem odjet do nemocnice, začínala mi šichta, a on zůstal spát v ložnici s otevřenejma očima... jak dlouho to tentokrát bude trvat? Minulej měsíc ho ta deprese držela tři dny. Teďka ho to třeba přejde rychlejš, když tam takhle pospává a občas si olízne tlapku.

15)

II)

Rozhodla jsem se uspořádat dechberoucí letní svatbu, stejnou, ale jinou než Jemina předloni v létě. Jemina si na přípravu svatby vyhradila rok a půl. To bylo hodně málo. V posledních měsících měla co dělat, aby stíhala, až se z toho pak nervově zhroutila a odvezli ji do blázince. Já se rozhodla, že tuhle botu neudělám, a do svatebních příprav jsem se pustila už tři roky před dnem D. Ten musí bejt jedině o slunovratu na svatýho Jana, jinak celá svatba nestojí za nic, a samozřejmě ve Velký katedrále v Helsinkách, tam je megaskvělý prostředí.

Jen co jsem kámoškám oznámila, že chystám letní svatbu, přihlásilo se mi na pomoc pět dobrovolnic: Kelly, Ann, Jenna, Melina, Sara a Tiia. Z těch jsem si za družičky vybrala Kelly, Saru a Melinu, protože ty jsou ošklivější než já. Tanečky se dobře rozjely, zavolala jsem taťkovi do Bruselu a on hned slíbil deset táců na svatební účet, jenže s tím se přece vůbec nedá vystačit. Zavolala jsem dědovi na Madeiru a ten se úplně šíleně nadchnul, slíbil, že mi pošle dvanáct táců, protože on pokaždý chce fotříka trumfnout. Zbytek peněz jsem dostala od máti, která brečela, že vždycky musí všecko zatáhnout, a od kmotry, která dělá uměleckou maskérku a miluje oslavy, a taky od tety, která mi dala pět táců, protože mou matku, svou

sestru, považuje za děsnýho škrťouna. Paráda, euráčů na svatebním účtu bylo čtyřicet litrů!

Několik tejdnu jsem surfovala na internetu a z tisíců svatebních firem jsem vybrala jednu americkou, aby navrhla a vyrobila všelijaký ty serepetičky jako ubrousky, origami, mašle... Samý tretky za deset litrů pro dvě stě hostů. Potom svatební šaty. Šla jsem okouknout všechny svatební salóny v hlavním městě, ale do jednoho byly něco příšernýho. A tak jsem s holka podnikla tři marný výpravy do Stockholmu, než jsem v Paříži našla přesně ty pravý šaty. Navíc vyšly stejně lacino jako průměrný šaty v Helsinkách, stály jen pět tisícovek. Pochopitelně boty, kabelka, rukavičky, spodní prádlo a punčochy zvlášť. To všechno jsem pořídila na Champs-Élysées dohromady za šest devět táců.

Takže jsem měla pořešený svatební šaty, serepetičky a kostel. Místo pro hostinu se mi podařilo s tátovou pomocí zamluvit na zámečku Halikko. Na tohle všecko padly dva roky. Potom ještě zbejvalo sestavit menu, připravit program a sepsat guestlist, no a pochopitelně taky promyslet seznam darů. Menu jsem dala dohromady s šéfkuchařem v Halikku. Ten kuchař byl vážně supercool, hned od prvního setkání. Strávili jsme spolu pět úžasnejch víkendů.

Dva dny před svatojanským večerem přijel taťka z Bruselu a já jsem mu vylíčila všecko, co jsme s holka zařídily. Taťka vzdychal, protože byl na mě moc pyšnej. Když večer ochutnával víno a obdivně si mě prohlížel, zeptal se mě, kdo bude ženich. Já, že cože, jakej ženich? A táta, to Jemina taky neměla před oltářem nějakýho opičáka, kterej by jí řek ano? Já, že

měla, a brnkla jsem holkám, že co jako s tím teďka provedem. Sara navrhla, ať řeknu Jasuovi, aby mi dělal ženicha, že on jako strojař bude určitě souhlasit, ty maj přesně takovouhle pověst. Já na to, že Jasuovi říct nemůžu, protože je o hlavu menší než já. Pak jsem na to přišla. Zavolala jsem tomu kuchařovi z Halikka a zeptala se ho, jestli by šel se mnou k oltáři a udělal všechno, co by ženich na svatbě měl udělat. Hned řek, že proč ne, akorát že už je ženatej. Já na to, že to není žádná překážka, a on přijel a tu ženichovskou chorošku vystříhnul naprosto profesionálně a skvěle.

III)

Příšerně se stydim. Včera jsem to zalomila na gauči při večerních zprávách v televizi a probudila se až ráno. Jere mě jako dycky přikryl dekou. Vstávala jsem s děsným studem, protože kluci už odešli do školy. Maija si hrála na plejstejšnu v koutě obejváku. Ani se na mě nepodívala, když jsem se vlekla na záchod. Vyprdla jsem sračku do mísy, odešla do kuchyně a otevřela si pivo. Jen co jsem ho na stojáka před ledničkou vypila, odvážila jsem se křiknout na Maiju. Přišla, mračila se a našťvaně koukala na moji prázdnou plechovku. Řekla jsem jí, že ji hnedka odvedu do školky. Přikývla a šla se oblíknout.

Maiju jsem strčila do vrat školky kolem poledního. Dívala jsem se, jak rychle zaběhla dovnitř, a zamířila jsem do Siwy, kde jsem koupila kartón piv, žitnej chleba a balíček šunky za poloviční cenu. Došla jsem domů a vychlastala kartón. Flašku po flašce. Kurva, že mě hanba nefackuje, dospělá samoživitelka třech děcek a prochlastám celý dny. Nejvíc tím trpěj děcka, já vim, a za to se člověk stydí ještě víc. Místo abysem jim nakoupila jídlo, tak koupim pivo a chlastám.

Stydim se přemejšlet, proč se ze mě stalo to, co se stalo. Můžou za to okolnosti, stát, rodiče, smůla, náhoda, osud, ostatní lidi, nebo já sama? Nevzpominám si, že by otec nebo matka někdy udělali něco tak

špatnýho, že bysem kvůli tomu musela začít pít. Prostě jsem začla. Nepamatuju si jak a kdy. Možná pomalu a nenápadně.

Vim, že zase co nevidět usnu na gauči v obejváku. Maiju vyzvedne ze školky Jere, to vim taky. Na něj se dá spolehnout. Až se potom kolem sedmý probudim, zajdu si do Siwy pro kartón a v době večerních zpráv to zase zalomim. Kluci mě chápou, nikdy se na mě zle ne dívaj, a já se stydim i za to, že mě milujou.